

Še velike možnosti za izvoz v ZDA

Razgovor z Jožetom Hujsom, direktorjem našega trgovinskega predstavništva v New Yorku

Nesporno je, da je uspešen izvoz na področje Severne Amerike — to je ZDA in Kanade — velika želja vsake proizvodne organizacije pri nas in še marsikje. Ne samo zaradi nujno potrebnega dotoka konvertibilnih deviznih sredstev, marveč tudi zaradi komercialne afirmacije, ki si jo ustvarjajo izvozniki v tem tržno najbolj razgibanem in najzahtevnejšem gospodarskem področju na svetu. Spričo velikanske in vsestranske ameriške proizvodnje dokazuje izvoz, zlasti v ZDA, največjo konkurenčno sposobnost tako, da je potem preskok še na druga — tudi evropska — tržišča bolj ali manj le stvar komercialno-reklamnih rutinskih prijemov. Prav zaradi teh dejstev in vzporedno ocenitve lastne konkurenčne sposobnosti in zmogljivosti vsakega resnejšega izvoznika predvsem zanimajo položaj in razmere na ameriškem tržišču in pota, ki peljejo k realizaciji izvoznih poslov.

Minuli teden se je mudil v PSO Jože Hujs, direktor našega predstavništva v New Yorku za ZDA in Kanado, ki je prišel na posvetovanje o izvojni dejavnosti na Bledu. Izkoristil sem zato redko priložnost za razgovor o vprašanih, ki zadevajo problematiko našega izvoza na ameriško tržišče.

Kako ocenjujete položaj in razmere na ameriškem tržišču in kakšen je delež elektrotehničnih proizvodov tujih držav pri uvozu v ZDA?

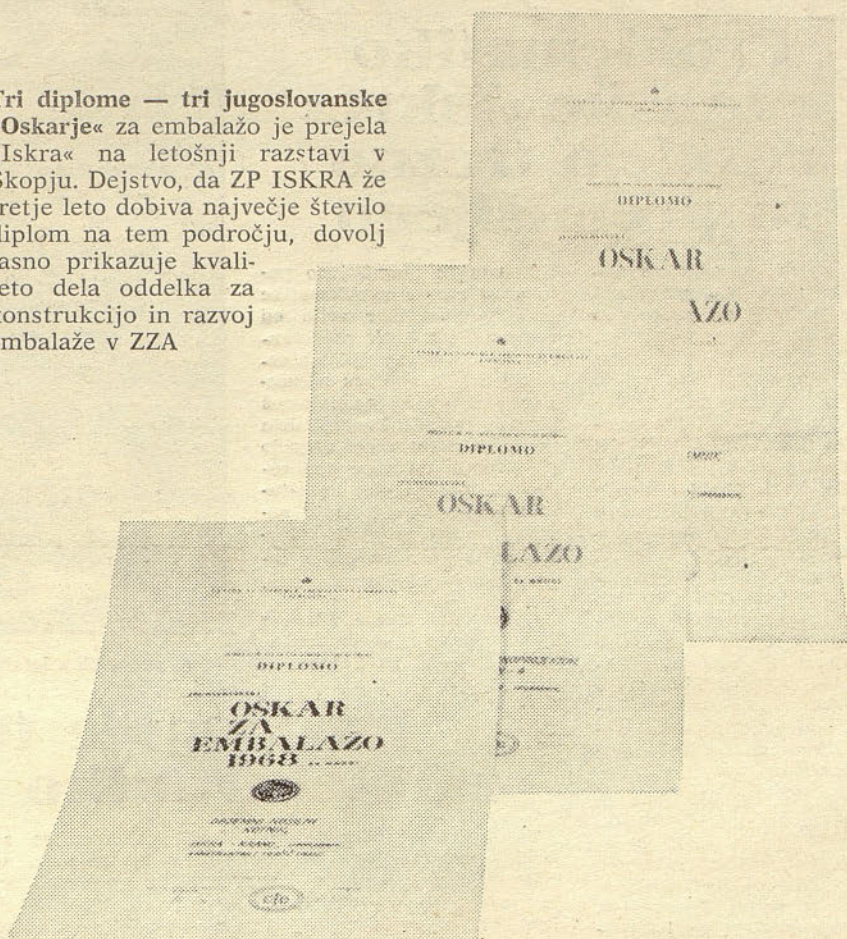
Področje ZDA je danes najbolj odprto tržišče za vse vrste proizvodov s področja elektronike in elektromehanike, ki ne pozna nobenih administrativnih omejitev glede uvoza ter ima tudi v poprečju najnižje carinske stopnje na svetu. Zaradi tega in zaradi visoke absorpcijske sposobnosti so ZDA izredno zanimivo tržišče za vso elek-

tronsko in elektroindustrijo sveta in nedvomno tudi za ISKRO. Seveda pa to tudi pomeni, da je to tržišče visoko konkurenčno, zlasti glede cen.

Ima pa to tržišče tipično karakteristiko, ki jo mora vsako podjetje, ki se poskuša plasirati na ameriškem tržišču, upoštevati kot dejstvo. Dve tretjini uvoza s področja elektronike in elektromehanike ima namreč v rokah ena sama dežela — Japonska. To dejstvo v zadnjem

(Dalje na 3. strani)

Tri diplome — tri jugoslovanske »Oskarje« za embalažo je prejela »Iskra« na letošnji razstavi v Skopju. Dejstvo, da ZP ISKRA že tretje leto dobiva največje število diplom na tem področju, dovolj jasno prikazuje kvaliteto dela oddelka za konstrukcijo in razvoj embalaže v ZZA

Spet trije »Oskarji« za Iskrino embalažo

● Lep uspeh oddelka za konstrukcijo in razvoj embalaže v ZZA ● Že tretje leto odličja za Iskrino embalažo ● Izreden pomen podeljenih »Oskarjev« za ekonomsko-propagandne namene ●

»ISKRA« se že tretje leto udeležuje natečaja za najvišje jugoslovansko priznanje »OSKAR« za embalažo. Ker jo ocenjuje izbrana jugoslovanska strokovna komisija, lahko trdimo, da je dodelitev »OSKARJA« priznanje na naj-

višji strokovni ravni v naši državi. Tako je Slovenija letos poslala na natečaj 62 modelov embalaže, Hrvatska 51, Srbija 39, BiH 4 in Madžarska 3. Ocenjevanje predloženih konstrukcij oz. vzorcev embalaže je opravila na-

slednja strokovna žirija:

Predsednik: Dušan Zeželj, dipl. ekon.

Tehnologi: (papir) Stane Bonač, dipl. inž., (valoviti karton) Tihomil Kavčič, dipl. inž., (plastmase) Niko Rogl, dipl. kem., (lesna embalaža) Lojze Zumer, dipl. inž., (steklo) Maks Mrcina, dipl. inž., (metalna embalaža) Aleksander Bergštajn, dipl. inž., (stroji) Bojan Bedenk, dipl. inž., (paletizacija) Ivan Avbelj, (tekstil) Viktor Lindtner, dipl. inž., (tiskarska dela) Ludvik Vodnik.

Petrošniki: komercialna embalaža: dr. Vlastimir Crnčević, Emilija Letonja, dipl. inž., Ivan Juhart, direktor Transportne embalaže, stroji in pomožna sredstva: Aleksander Bergštajn, dipl. inž.

Področje dizajna: prof. Ljubo Pavičević.

Področje ekonomske propagande: Josip Sudar, dipl. ekon. in namestnik Čedomil Dinter, dipl. ekon.

Sekretar žirije: dr. Albin Nerima, dipl. inž.

Zadnja tri leta dobiva naše podjetje največje število priznanj za embalažo ter je do sedaj na prvem mestu. ZP ISKRA KRANJ ima v svojem sestavu oddelk za konstrukcijo

(Dalje na 4. strani)

»Iskra« je prejela na razstavi embalaže v Skopju tri odličja oz. »Oskarje« izmed štirih konstrukcij, in sicer za transportno embalažo radijskega sprejemnika »Portorož«, embalažo za kinoprojektor KN-3 in KN-4 ter objemni nosilni kotnik. Slika kaže predstavnika »Iskre« tov. Franca Perčiča (levo), ko mu sekretar Zvezne gospodarske zbornice tov. Rista Bajajski ob asistenci direktorja Centra za napredek trgovine in embalaže, Ljubljana tov. Milana Ekarja (desno) izroča zadevna priznanja.

Problematiko sežanske »Iskre« rešujejo trezno in premišljeno

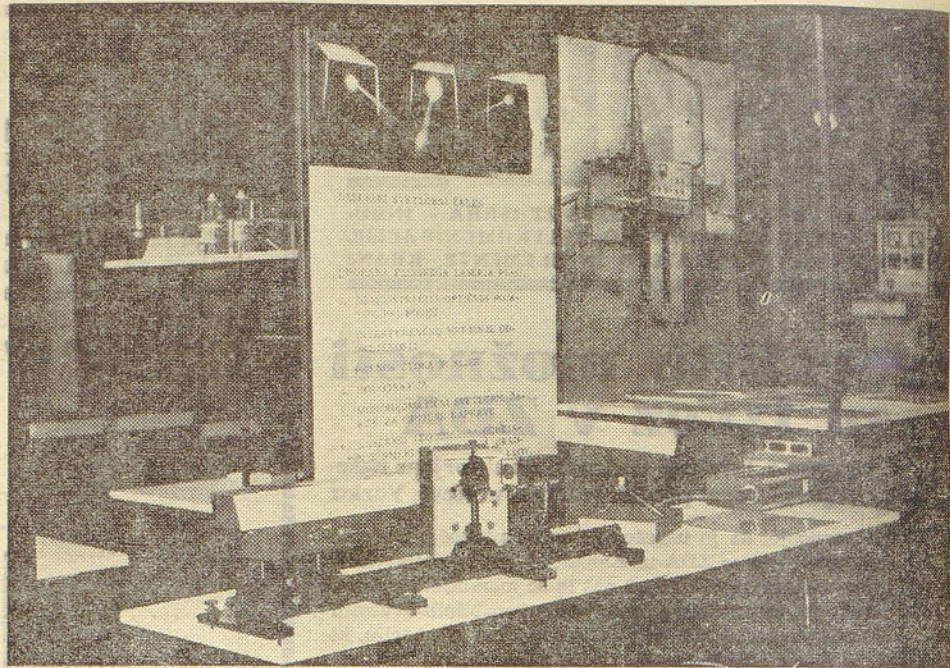
Teden dni po odprtem pismu, ki ga je naš mladinski aktiv naslovil na uredništvo lista »Iskra«, so se v sežanski »Iskri« odvijali dogodki dokaj hitro. Pozitivno smo mladi ocenili zavzetost predstavnikov družbeno-političnih organizacij Združenega podjetja »Iskra«, ki so nas obiskali v soboto, 19. t. m. Iz razgovora je izvenela politična in moralna pripravljenost odgovornih ljudi, ki so spoznali življenje in delo v našem obratu in obljubili vso podporo pri reševanju nastale problematike. Njihove obljube so kaj kmalu našle ustrezne realizatorje. Vodstvo Združenega podjetja se je v zadnjem času močno angažiralo pri reševanju problematike sežanskega obrata.

Ze v četrtek, 24. t. m. je strokovni kolegij obravnaval sanacijski načrt, ki ga je izdelalo vodstvočasne uprave in sprejel med drugim sklep, da se s strani Združenega podjetja poskrbi za kadrovske okrepitve tega obrata. Tako bodo prišli še v tem mesecu strokovnjaki, ki bodo nudili našemu kolektivu strokovno pomoč pri realizaciji proizvodnega plana, katerega koncept je realno prikazan v sanacijskem načrtu in potrjen od PSO ter strokovnega kolegija.

Mladi sežanske »Iskre« pozdravljamo pripravljenost vodstva Združenega podjetja, ki se je prav v zadnjem času poglobilo v nastalo situacijo in spoznalo naše potrebe. Kadrovska pomoč predstavlja za nas tisti odločilni moment, ki bo kreiral našo prihodnost. Če bomo s proizvodni mi rezultati potrdili domnevo, da je rešitev tovarne v razširitev proizvodnje pri isti zasedbi del, mest, potem smo tudi toliko optimisti, da računamo na ustvarjanje pogovjev dela, pri čemer mislimo na kritje poslovnih izgub. V iskanju potrebnih sredstev smo že našli razumevanje pri članih kolegija Združenega podjetja in pa seveda pri predstavnikih družbenopolitičnih organizacij ZP, ki so postavili pred nas bistveno nalogo: sanacija tovarne mora stati na realnih tleh, pri čemer moramo postaviti v ospredje maksimalno angažiranost slehernega člana našega kolektiva.

Trezno in premišljeno poteka reševanje problematike naše tovarne, kar velja od nas mladih zahvala predstavnikom družbeno-političnih organizacij in vodstvu združenega podjetja, ki je umelo naš položaj, podprlo koncept dela in se v polni meri zavzelo pri iskanju ustrezne poti reševanja našega obrata, katerega koncept je izdelala časna uprava, ki ji je kolektiv na svojem sestanku izrazil vso podporo in zaupanje.

Aktiv Zveze mladine delovne organizacije »Iskra« Sežana

Še en posnetek z letošnje mednarodne razstave »Sodobna elektronika« v Ljubljani

Poslovanje tovarne Elementov za elektroniko od 1. 1. do 30. 1. 1968

Tovarna elementov je po svoji organizacijski obliki malo združeno podjetje, saj je sestavljena iz 6 obratov. Problemi, ki so vplivali na poslovanje celotne tovarne, niso vplivali na vse obrate v enaki meri, saj so si med seboj le-ti različni tako po proizvodnem asortimanu, po opremljenosti proizvodnje, po strukturi LC, po sortiranju potrebnega reprodukcijskega materiala, po strukturi delovne sile, po vezanih obratnih sredstvih in na koncu tudi po finančnem rezultatu. Kljub tako različnim obratom v sklopu iste tovarne, pa skupno nastopanje na trgu, ki je osnova za uspešno afirmacijo vseh proizvodov v asortimanu, zahteva tako poslovanje, da bo tovarna dosegla optimalne rezultate. Poglejmo torej kakšni so bili rezultati tovarne kot celote.

Letni proizvodni plan je že dosežen z 79 %, pri čemer je proizvodnja že preseгла dinamični plan za 11 %. Pri tem je potrebno omeniti, da so tudi obrati, ki v prvem polletju niso dosegali dinamičnega plana, v mesecih avgustu in septembru (v juliju so bili dopusti) pa svoj dinamični plan preseglji. Kljub šelitvi polizdelkov za keramične kondenzatorje iz obrata Keramike v obrat Feritov, proizvodnja ni imela zaostankov. Tako izvršena selitev bo po eni strani omogočila povečanje proizvodnje polizdelkov za upore, ki bodo ob izvršeni rekonstrukciji potrebovali tudi več polizdelkov, po drugi strani pa bodo kapacitete Feritov tako bolj zasedene.

Izredno uspešen proizvodni start sta imela v letošnjem letu obrata Uporov in Žarnice v primerjavi s preteklim letom, kar je posledica velikega povpraševanja po teh izdelkih.

Žarnice so s svojo stalno kvaliteto že več let zanesljiv proizvajalec avto žarnice za tovarno »Crvena zastava«, ki je njen največji odjemalec, medtem ko se je kvaliteta uporov v letošnjem letu s poostreno kontrolo zelo izboljšala. Obrat je sicer imel v prvi polovici leta precejšnje težave s kvaliteto polizdelkov, ki zaradi uvajanja spremenjenega tehnološkega postopka niso bili proizvedeni niti pravočasno, niti v ustreznih količinah. V drugem polletju tudi proizvodnja teh polizdelkov poteka v redu in tako omenjenih težav ni več.

Za obrat Magnetov, ki svojega postavljenega plana ne bo dosegel, niso krivi niti tehnološki niti drugi problemi, saj je kvaliteta teh izdelkov zanesljiva, velik problem pa je pomanjkanje trga, tako domačega kot tujega. Tako kapacitete tega obrata niso zasedene in bo v primeru nepovečane proizvodnje nastopil problem pokrivanja obveznosti iz rekonstrukcije.

Za doseganje proizvodnega rezultata je tovarna porabila skupno 81,14 % vseh planiranih stroškov, pri čemer so preseženi direktni izdelavni stroški. Spremenjen asortiman v realizaciji proizvodnje v primerjavi s planom in izmet v proizvodnji sta glavna faktorja za velike izdelavne stroške.

Na višino in vezavo obratnih sredstev, ki je v primerjavi z lanskim letom boljša, je potrebno gledati tako s stališča problematike nabave kot tudi prodaje.

Pri nabavi se v letošnjem letu pojavljajo težave pri uvoznem materialu, za katerega je potrebno vnaprej nakazati dinarska sredstva. Le zaradi slabega plačevanja naših kupecev, pri katerem so prav nekatere organizacije v

ZP najslabši plačniki, nima mo v zadostni meri. Nelikvidnost kupecev nam tako onemogoča pravočasno preskrbo izvoznih materialov, ki v nekaterih obratih predstavljajo osnoven reprodukcijski material. Tako nastopa deortiranost materiala, kar spet povzroča povečane zaloge materiala in nedokončane proizvodnje, po drugi strani pa spet neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti napram kupcem.

Tovarna tako res ni v zavidanem vrednem položaju. Težki prodajni pogoji v letošnjem letu — znižanje prodajnih cen, dolgi plačilni roki in dobave v setih po eni strani zahtevajo točno planiranje in izpolnjevanje proizvodnje, ki pa je zaradi zgoraj navedenih težav onemogočena. Tako mora tovarna mnogokrat za vsako ceno ob še tako povišanih proizvodnih stroških proizvesti to, kar smo dolžni po pogodbi. Da to preprečuje čim hitrejšo uvrstitev v mednarodno delitev

dela, je popolnoma jasno. Visoke lastne cene proizvodnje, ki so za nekatere izdelke precej višje od prodajnih, je ob takih izrednih pogojih težko zniževati, čeprav je nujno.

Ob takih pogojih, v katerih tovarna posluje, je bilo do sedaj tudi nemogoče dvigniti osebne dohodke. Le-ti so nižji kot v povprečju Iskrinih tovarn, kar nam onemogoča pridobitev strokovne delovne sile. Tako se tudi kvalifikacijska struktura že nekaj let ni dosti izboljšala razen za študentirano strokovno delovno silo. Tako so tudi osebni dohodki v doseženem dohodku dosegli nižji delež, kot je bilo planirano.

Za prevzete obveznosti iz rekonstrukcije, ki so velike, ostanek dohodka ne bo zadostoval, zato ga je potrebno do konca leta še povečati. To pa bo možno le s trudom vseh zaposlenih v tovarni, pri čemer se mora vsak zavedati, da bomo le s skupno pomočjo prebrodili sedanje težave.

-MP-

Tovarna za elektroniko in avtomatiko Ljubljana-Pržan

ponovno razpisuje prosto vodilno delovno mesto

VODJE TEHNIČNEGA SEKTORJA

Pogoji: strojna fakulteta II, ali I, stopnje s prakso.

Srednja šola — strojna, s 5-letno prakso na vodilnem delovnem mestu.

Poleg navedenih pogojev je potrebno aktivno znanje enega svetovnega jezika.

Poleg vloge morajo kandidati predložiti dokazila o strokovni izobrazbi in opis dosedanjih zaposlitev.

Prijave naj kandidati pošljejo na naslov do 20. novembra 1968.

Dopisujte v ISKRO!

Še veliko možnosti za izvoz v ZDA

(Nadaljevanje s 1. strani) Času vedno bolj skrbi ameriške poslovne kroge s tega področja pa tudi že vlado. Mimo nevarnosti, ki jo skriva v sebi pretežna navezava na eno samo deželo dobaviteljico, je vzrok zaskrbljenosti tudi v tem, da postaja japonska industrija zaradi naglega gospodarskega vzpona in vzporedno nagle rasti življenjskega standarda vedno manj konkurenčna, oziroma dražja, predvsem pri tistih proizvodih, ki niso velikoserijski v ameriškem pomenu besede. Zaradi tega ameriška industrija pospešeno išče nove vire dobav s področij držav z relativno ceno delovne sile.

V okvir držav z relativno ceno delovne sile sodi bržkone tudi naša država, čeprav ne moremo trditi tudi o ceneni proizvodnji pri nas. Potemtakem ima naša država in z njo tudi ISKRA realne možnosti za povečan plasman svojih proizvodov na ameriško tržišče, ali ne?

Kot taka prihaja vedno bolj v ospredje naša država z ozirom na njen status, ki ga uživa kot nacija z največjimi ugodnostmi ter kot članica GAT-a in podpisnica Kennedyjeve runde, pa tudi zaradi liberalizacije notranje ekonomske politike, v zvezi različnemu političnemu sistemu, kot delno limitirajočem faktorju na trgu. V navedenem okviru je treba iskati tudi mesto ISKRE, če pri tem upoštevamo še drugo plat t. j. interes ISKRE biti v stalnem stiku z industrijo, ki je pri naših panogah v tehnološkem pogledu vodilna na svetu in zaradi te prednosti potencialno najbolj zanimiv partner za industrijsko kooperacijo. Upoštevaje vse navedene okoliščine so ZDA kot tržišče važne za ISKRO zlasti za področje vseh elektromehanskih in elektronskih elementov in podsoplov, pri katerih je strošek delovne sile pretežen v lastni ceni (po ameriških merilih) ali pa da je avtomatizacija proizvodnih procesov tako napredovala, da nadomestuje relativno ceno delovne sile.

Omenili ste velik interes našega podjetja za industrijsko kooperacijo z ameriški velepodjetji. Kakšna je sedanja povezava z ameriški proizvajalci in kakšen interes imajo ti krogi za tovrstno dolgoročno sodelovanje?

Kot kooperacijski partner so ameriška podjetja zanimiva na vseh tehniško visoko razvitih področjih, pri katerih obstaja tudi njihov interes za plasman na jugoslovan, skem ali drugih tržiščih, kjer bi jim pomoč ISKRE v kakršnikoli obliki koristila. Dosedanji izvozni rezultati in dosežki poslovnega sodelovanja ISKRE v ZDA pravzaprav v celoti potrjuje te splošne ugotovitve.

Mimo samega izvoza ima ISKRA kooperacijsko in zastopniško pogodbo s CDC za računalnike in licenčno ter zastopniško pogodbo z GENERAL ELECTRIC za planarno polprevodniško tehnologijo ter integrirana vezja, ki je tudi povezana z dogovorom o naših protidobavah.

S tem pa še zdaleč ni prikazana celotna povezanost ISKRE z ameriško industri-

Direktor našega trgovskega predstavništva v ZDA — Jože Hujs

jo in kapitalom. Kot je znano so skoraj vsa evropska proizvodna podjetja v taki ali

Leto	izvoz motorjev	elementi	ostalo	skupaj
1963	podrobna struktura	neugotovljena		306.144
1964	podrobna struktura	neugotovljena		485.891
1965	1.054.431	6.941	39.113	1.100.485
1966	598.951	5.842	1.455	606.258
1967	641.995	89.967	90.751	822.713
1968 (9 mesecev)	592.241	138.433	105.823	836.498
1968 plan				1.250.00

Lastno predstavništvo v New Yorku je naše podjetje ustanovilo z namenom ekspanzije na ameriškem tržišču. Da se je uresničila prvotna zamisel je razvidno že iz številčnih podatkov izvoza v posameznih letih in še bolj iz njegove strukture. Kakšne osnovne naloge so bile konkretno zahtevane predstavništvu ob njegovi ustanovitvi?

Ena izmed najvažnejših nalog je bila, da naj predstavništvo s svojo dejavnostjo v najkrajšem času poveča izvoz ISKRE na ameriško tržišče do vrednosti 3 milijonov dolarjev in hkrati doseže tudi stabilen promet. To naj bi doseglo:

— z normalnim povečevanjem plasmana elektromotorjev,

— s pospešenim plasmanom ostalih elektromehanskih in elektronskih sestavnih delov in

— s poskusom izbire prodora vsaj nekaterih naših končnih izdelkov.

Z uvedbo ostalega sortimenta razen motorjev, ki so do nedavnega predstavljali

drugačni obliki povezana z ameriško industrijo ali pa so celo v lasti ameriškega kapitala. To pa je vidik, ki ga ISKRA vse premalo upošteva pri svojih perspektivah in tudi vsakodnevni poslovnih odločitvah. Ne samo to: neupoštevanje dejstva in z njim nekoordinirane akcije so privedle večkrat do rezultatov, ki niso bili v korist ISKRE.

Kako je v posameznih obdobjih oz. letih potekal izvoz ISKRE na ameriško tržišče?

Dosedanje delovanje ISKRE na ameriškem tržišču, upoštevaje tudi delovanje bivših samostojnih podjetij, ki so sedaj integrirana v ZP lahko delimo v tri faze:

— do leta 1964 ko je potekala prodaja na ameriškem trgu prek pogodbenega zastopnika, v tem primeru INTERTRADE oz. njegove filiale UNITEDTRADE v New Yorku, brez prisotnosti našega lastnega predstavnika;

— od 1964. do 1967. leta, ko je potekala prodaja še vedno prek istega zastopništva, vendar že ob prisotnosti našega predstavnika in

— od leta 1967 naprej, ko je ISKRA ustanovila lastno predstavniško podjetje z lastnim kapitalom in pod popolno kontrolo ISKRE.

Region Severne Amerike je dosegal v posameznih letih tako izvozno realizacijo (v dolarjih):

Leto	izvoz motorjev	elementi	ostalo	skupaj
1963	podrobna struktura	neugotovljena		306.144
1964	podrobna struktura	neugotovljena		485.891
1965	1.054.431	6.941	39.113	1.100.485
1966	598.951	5.842	1.455	606.258
1967	641.995	89.967	90.751	822.713
1968 (9 mesecev)	592.241	138.433	105.823	836.498
1968 plan				1.250.00

skoraj edini izvozni proizvod naj bi dosegli ne samo večji volumen, marveč predvsem stabilnost nivoja izvoza. Na to nas navaja izkušnja ob koncu l. 1966 in začetku 1967, ko je zaradi prodajne krize elektromotorjev prišel v nevarnost naš celoten izvoz v ZDA in s tem precejšen delež izvoza ISKRE na konvertibilno področje.

V kakšnem razmerju je plan izvoza našega podjetja s planom federacije na ameriško tržišče in kaj bo treba spreminiti za hitrejšo ekspanzijo ISKRE na ameriško tržišče?

Plan ekspanzije ISKRE se v celoti ujema s planom Jugoslavije, ki želi svoj izvoz na ameriško tržišče v čim krajšem roku vsaj potrojiti in nivo stabilizirati.

Hitrejšo ekspanzijo ISKRE pa zavirajo predvsem ta dejstva:

— nezadostne kapacitete že uvedenih proizvodov,

— prepočasno prilagajanje specifičnim zahtevam trga,

— omejena razpoložljiva sredstva za obdelovanje trga

t. j. pomanjkanje tako imenovanih investicij na tržišču, in

— oddaljenosti zaradi katerih so otežkočene komunikacije, ki terjajo večjo organiziranost.

Pripominjam, da nas omejena razpoložljivost sredstev za financiranje obdelave tr-

ga postavlja na pot ekstenzivnega gospodarjenja, saj ima za posledico nenajboljšo izbiro poslovnega partnerja za posamezne posle in v skrajni konsenzu določeno finančno izgubo v obliki nižjih cen ali manj ugodnih drugih prodajnih pogojev.

Marjan Kralj

S seje upravnega odbora ZP

Šesta seja upravnega odbora ZP, ki jo je sklical minulo sredo njen predsednik inž. Jože Tomšič, je imela na programu le troje poročil. Pomembnost posameznih poročil najbolj osvetljuje dejstvo, da je trajala razprava glede na poročilo komisije za pregled poslovanja v pržanski AVTOMATIKI debele štiri ure, poročilo o izvajanju integracije RIZ-ISKRA uro in pol ter poročilo o izpolnitvi plana proizvodnje, prodaje in nabave za avgust in september v ZP le nekaj minut.

Kot prva točka dnevnega reda je bilo na programu poročilo posebne komisije, ki je pregledala na podlagi sklepa delavskega sveta ZP in odločbe generalnega direktorja poslovanja v tovarni AVTOMATIKA glede na polletni prikaz z izgubo.

Vzlic izredno kratkemu terminu je komisija dobro opravila svoje delo in sestavila obširno in izčrpno poročilo o poslovanju pržanske tovarne AVTOMATIKA v letošnjem letu. Člani UO ZP so dobili poročilo v pisni obliki, ustmeno obrazložitev pa je podal na seji še predsednik komisije Edj Deopst.

Poročilo komisije ugotavlja nizko proizvodnjo, visoko režijo, odločno previsoke zaloge nekurantnega blaga, neurejeno nabavo, nevestnost in neodgovornost posameznikov pri poslovanju, neustrezen proizvodni program itd., kar vse je prispevalo k negativnemu polletnemu obračunu. V tovarni so se vseskozi preveč ukvarjali z iskanjem zunanjih krivcev za nastali položaj, niso se pa nikdar obrnili navznoter ter pregledali poslovanje, gospodarjenje in proizvodnjo v lastni hiši. Komisija sicer meni, da kažejo znaki na postopno izboljšanje zlasti kar se tiče porasta proizvodnje, tako da so dejanske možnosti, da bo tovarna zaključila poslovno leto brez izgube, v nobenem primeru pa ne bo mogla kriti zapadlih anuitet.

K besedi se je nato oglašil še novi direktor AVTOMATIKE inž. Andrej Pardubský in podrobneje razčlenil dosedanje poslovanje tovarne. Dejal je, da samoupravni organi ugotavljajo pravilnost zaključkov komisije in da so napotke, predloge in sklepe

komisije že sprejeli v svoj sa-nacijski program.

Sklep članov UO ZP je bil ob koncu debate, da se sprejme poročilo komisije, hkrati pa je UO zadolžil posamezne ustrezne organe, da uredi problematiko na podlagi predloženih predlogov komisije.

V drugi točki dnevnega reda o delitvi proizvodnega programa med tovarnami ISKRE in ISKRA-RIZ je podal obrazložitev generalni direktor Vladimir Logar. Povedal je, da so imele zainteresirane organizacije in uprava ZP vrsto razgovorov zlasti glede proizvodnega programa, ki se ponekod duplira. Odprta so ostala vprašanja proizvodnje VF naprav, električnih gramofonov in zvočnikov. Glavne težave so nastale zaradi obveznosti, ki jih imajo nekatere organizacije zaradi inozemskih pogodb. Potrebno bo še mnogo truda, medsebojnih konzultacij in pogajanj o razmejitvi proizvodnega programa, kar lahko store le zainteresirane organizacije v neposrednih kontaktih med seboj in seveda sodelovanju uprave ZP.

UO ZP je sprejel poročilo in ga bo predložil na prihodnjem zasedanju DS ZP v odobritev, hkrati pa je dal sugestijo posameznim organizacijam, ki imajo dupliran program, da ne povečujejo števila zaposlenih v tistih panogah, ki se prekrivajo.

Kratko poročilo o mesečni proizvodnji v ZP ni bilo zanimivo, ker bodo člani UO ZP že na prihodnji seji poslušali zbir rezultatov devetmesečne proizvodnje, ki bo mnogo zanimivejši. O tem pa bomo tudi v našem glasilu izčrpno poročali.

— K. M. —

DOPISNIKI!

Želimo, da nam čimprej poročate o devetmesečni proizvodnji v svoji organizaciji.

Uredništvo

Spet trije »Oskarji« za Iskrino embalažo

(Nadaljevanje s 1. strani)

cijo in razvoj embalaže v splošno-tehničnem sektorju Zavoda za avtomatizacijo. Tudi letos je navedeni oddelek predložil štiri embalaže za omenjeni natečaj in sicer:

Embalaža za sprejemnik »Portorož«

Embalaža za enofazni in trifazni števec in stikalno uro

Embalaža za kinoprojektor KN-3, 35 mm

Objemni nosilni kotnik
Komisija je ocenila predložene vzorce takole:

TRANSPORTNA EMBALAZA ZA SPREJEMNIK »PORTOROŽ«

Model zelo dobro varuje vsebino. Material je ustrezen, a njegova uporaba, glede na doseženi učinek, minimalna. Vložki so zelo domiselno konstruirani in odlično ščitijo ter fiksirajo aparat v škatli tipa »amerikanka«. Število vložkov je minimalno. Tisk vsebuje vse elemente potrebne pri pakiranju audio aparatov. Celotna rešitev je tudi ekonomsko zelo primerna in sprejemljiva. Tiskarska izvedba ni mogla biti ocenjena, risba na modelu pa kaže, da obstajajo možnosti zelo učinkovitega tiska, s pogojem, da bo le-ta skrbno in natančno izveden. Grafična oprema popolnoma ustreza namenu, je inventivna, sodobna in učinkovita. Propagandna ustreza oprema je učinkovita s precejšnjo stopnjo opaznosti.

Komisija je po ocenah svojih članov sklenila, da se predloženi embalaži podeli priznanje, »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«.

EMBALAZA ZA ENOFAZNI ŠTEVEC E-52, STIKALNO URO TKM 11 IN 12 TER TROFAZNI ŠTEVEC T-2.

Embalaža ustreza svojemu namenu ter dobro varuje proizvod. Izbor materiala je pravičen, a konstrukcijska rešitev originalna. Izdelava je tehnološko enostavna in izredno ugodna glede izkoristka materiala. Tisk na etiketi je sicer soliden, a v celoti preskromno izveden. Predloženi model je izdelan precej grobo. Grafično model ni ustrezno opremljen ter zato v tem smislu ni mogel biti ocenjen. Etiketa v skromni izvedbi posreduje izključno tehnično informacijo ter je zato brez likovno estetskih ambicij. Zaradi tega kot prvina dizajna ne prihaja v poštev. Iz istih razlogov je odpadla tudi ocena propagandne učinkovitosti.

Komisija je po ocenah svojih članov sklenila, da predložena embalaža ne prejme priznanja »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«.

EMBALAZA ZA KINOPROJEKTOR KN-3, KN-4

Konstrukcija je izredno močna z veliko rezervo trdnosti, ki je potrebna za čezmorske prevoze. V ceni proizvoda je embalaža udeležena s 3,82 %, kar pričča, da je tudi ekonomsko dobro rešena. Podlaga za uporabo viličarja je nekoliko prenizka. Glede konstrukcije lesenega oboja, priporoča komisija zaradi dela z viličarjem, da naj se višina dveh gornjih prečnih gred poveča na 90 mm (standardna višina) ter se naj pri sestavi oboja upoštevajo poleg sedaj uporabljene-

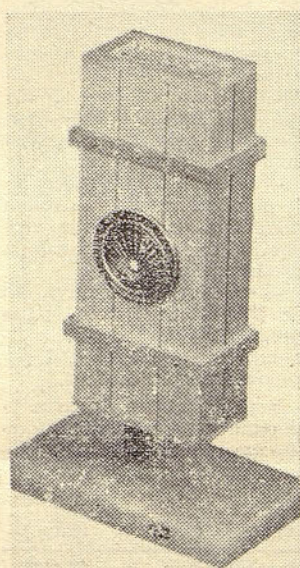
ga materiala tudi ustrezna lesna tvoriva (plošče raznih vrst in trdnosti kot na primer vezane plošče, iverke, lesonit ipd.) kar se naj v razvoju preizkusi pri posameznih zamenjavah raznih sestavnih delov.

Komisija je po ocenah svojih članov sklenila, da se predloženi embalaži podeli priznanje »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«.

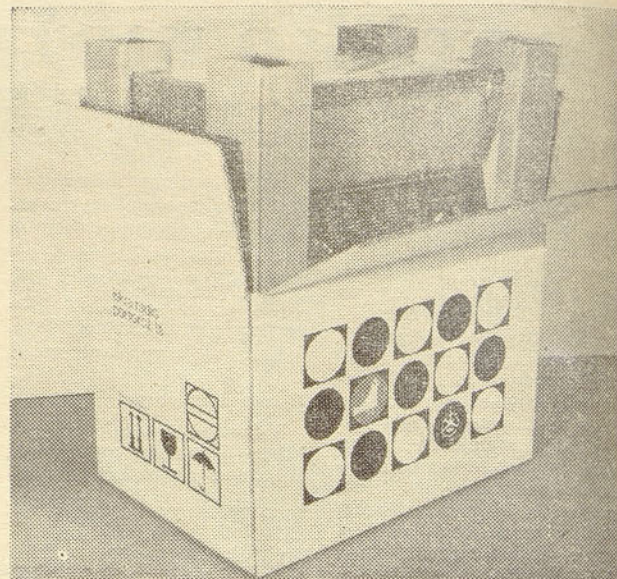
OBJEMNI NOSILNI KOTNIK

(Avtor: Franc Perčič)

Kotnik popolnoma ustreza svojemu namenu. Konstrukcija je originalna in kvaliteta izdelave na višini. Vložek dobro tamponira v vseh pro-

Jugoslovanski »Oskar« za embalažo 1968 — piše na odličju. Tri taka priznanja je dobila letos »Iskra« na razstavi embalaže v Skopju

Takole izgleda Iskrina najnovejša embalaža za radijski sprejemnik »Portorož«, ki z objemnimi nosilnimi kotniki nudi efektno in varno manipuliranje povsod. Celotna rešitev konstrukcije je ekonomsko zelo primerna in propagandno učinkovita. Transportna embalaža in objemni nosilni kotnik sta prejela na letošnji razstavi embalaže v Skopju jugoslovanski »OSKAR« za embalažo.

storskih smereh, prispeva pa tudi k vertikalni trdnosti embalaže (višje zlaganje v skladišču). Kotnik pomeni napredek v primeri z dosedanjimi rešitvami te vrste. Ustrezen je za pakiranje artiklov paralelopipednih oblik. Kotnik izredno dobro varuje proizvod ter zmanjšuje stroške pakiranja, ker omogoča uporabo manjšega števila tipizirane embalaže, olajšuje pakiranje in zmanjšuje potrebo delovne sile. Tudi izvedba v kromokartonu kaže prav dobre nosilne lastnosti. Smer rezanja kartona je pravilna. Beli zunanji plasti ustrezata estetskim zahtevam pakiranja aparatov in instrumentov.

Komisija je po ocenah svojih članov sklenila, da prej-

me za predloženi kotnik priznanje »Jugoslovanski oskar za embalažo 1968«.

Kot vidimo, je oddelek za konstrukcijo in razvoj embalaže v ZZA prejel tri diplome za embalažo, ki so bile razdeljene 4. oktobra v Skopju. Podelil jih je sekretar Zvezne gospodarske zbornice tov. Risto Bajalski. Dosedaj smo že večkrat pisali o pomembnosti embalaže, ki postaja iz dneva v dan vse bolj važen faktor pri prodaji najrazličnejših izdelkov, zato bi radi naglasili, da se naše organizacije še vedno premalo poslužujejo službe za embalažo, kljub temu, da dobro poznajo sistematično podjetja in način njenega delovanja. Dejstvo, da ZP ISKRA že tretje leto dobiva največje število diplom na tem področju, dovolj jasno prikazuje kvaliteto dela oddelka za embalažo v ZZA. Zaradi te odlične svetujemo vsem našim organizacijam, da se pri naročanju raznih embalaž izključno poslužujejo omenjene službe, ker bo le na ta način dan še večji ugled Iskrinim izdelkom.

Oddelek za embalažo ustvarja že nekaj let vedno nove konstrukcijske rešitve vseh embalaž, in to: komercialne, skladiščne in transportne. Vsaka od navedenih embalaž pa je vezana po svoji funkciji na različne kriterije. V zadnjih letih smo ISKRINO embalažo zadovoljivo prilagodili sodobni tehniki, sistemu, skladiščenju in transportu. Izdelke ZP Iskre, embalirane v dobri kvalitetni embalaži, lahko sprejema in pošilja vsak kontinent z vsemi transportnimi sredstvi.

Na koncu naj še omenim da je prejela odličje z diplomom »OSKARJA« tudi podjetje, ki izdeluje kartonsko embalažo za kinoprojektor — »INVALID« Škofja Loka, kar je v bistvu tudi zasluga Iskrinega oddelka za embalažo.

Franc Perčič

Na fotografiji je vidna nagrajena embalaža za kinoprojektor KN-3 in KN-4. Konstrukcija je izredno močna z veliko rezervo trdnosti, ki je potrebna za čezmorske prevoze. Iskrina embalaža je dobila na letošnji razstavi jugoslovanski »Oskar«

Sodelovanje med proizvodnjo in tržiščem

Sodobna trgovina ima za cilj, da zadovolji potrebe ljudi in kot taka ima svojo odrejeno in družbeno pogojeno svrhu. V zvezi s tem se vsiljuje problem, na kakšen način naj proizvajalci zvejo in spoznajo obseg povpraševanja in porabe s strani kupcev in kako pridemo do teh kupcev na najhitrejši in na najgospodarnejši način.

Trgovina na debelo in na drobno uporablja mimo navadnih distributivnih metod tudi propagandna sredstva in sredstva za informiranje tržišča v najrazličnejših in različnih, z večjim ali manjšim uspehom.

Dejansko so morda propagande in raziskovalne akcije dobro zamišljene in s pomočjo učinkovitih medijev: toda vedno je v teh akcijah manjkalo nekaj, kar naj bi omogočilo, da bi se kupec povsem angažiral in zainteresiral za tisto, kar naj bi uresničila distribucija.

Vemo, da izvirajo težave s kupcem še vedno kot posledica prepričanja proizvajalcev, da samo oni vedo, kakšen proizvod je potreben tržišču. Do takšnih stališč prihaja včasih zaradi trdoglavoosti, drugič pa zaradi prevelike samozavestnosti strokovnjakov: pa tudi kot posledica prepričanja, da je treba potrošnike vzgojiti v skladu s proizvajalčevimi nazori.

Pred večimi leti so, opravičeno ali neopravičeno, pripisovali pok. H. Fordu duhoviti izrek: »Kupec lahko dobi avtomobil, v kakršni barvi si želi, pod pogojem da je — črna.« Ni dvoma, da je gospodarneje lakirati avtomobile v standardni, vedno enaki barvi. Lahko tudi predpostavimo, da standardizirana barva in okraski omogočajo prodajo avtomobilov po nižji ceni. Dejstvo je tudi, da barva, način tapetiranja in kromirani okraski niti malo ne povečujejo dejansko vrednost avtomobila. Vendar pa drži dejstvo, da so drugi proizvajalci avtomobilov izkoriščali lakiranje, stil in luksuzno opremo po individualnih željah, da bi ugrabili vodstvo Fordu, ki ga je imel dolga leta v avtomobilski industriji.

EVOLUCIJA

je neminovni element sodobne proizvodnje in trgovine. Način, na kateri ljudje uporabljajo določen proizvod, se večkrat spremeni. Če gre za artikel mnogostranske uporabnosti, pride lahko do spremembe v relativnem pomenu ene ali druge rabe. Prav tako se lahko spremeni tudi vrednost posameznih lastnosti proizvodov, ki vplivajo na pridobivanje ali obdrževanje kupcev.

Evencija proizvodov ponavadi nima dramatičnih oblik: večina od njih prehaja postopno v kategorijo staromodnosti. Nove oblike, vsklajene s tekočim popraševanjem, se pojavljajo na tržišču in začno osvajat mlajše potrošnike, medtem ko

ostajajo starejše generacije zveste starim modelom. Lete lahko za določen čas držijo, pa celo povečajo obseg prodaje, čeprav postopoma izgubljajo proporcionalno udeležbo na čedalje širšem tržišču. Vse skupaj se redno konča na ta način, da mlada generacija potrošnikov iztisne staro in nekoč prevladujoči tip proizvodov padejo na neznan obseg in večkrat povsem izginejo s tržišča.

OBLIKOVANJE — CENA — KVALITETA — KVANTITETA —

Verjetno drži trditev, da proizvod, ki je »ustrezen« danes, ne bo več zanimiv čez deset let. V proizvodnih vejah in ob ostri konkurenčni borbi je evolucija proizvodov nenehna in se večkrat zavestno uporablja kot orodje v tej borbi. Kot primer lahko vzamemo vsakoletne nove modele avtomobilov, ki se nenehno »spreminjajo in izboljšujejo«.

Zgodi pa se lahko, da napredek tehnologije in oblikovanja proizvodov potrošniki ne sprejmejo tako kot so predvideli proizvajalci: izgube so na dlani. Kajti zelo težko je navaditi množične potrošnike na večje spremembe v načinu, po katerem

(Dalje na 8. strani)

Zasedanje tehniškega pododbora št. 13 A mednarodne elektrotehniške komisije

Zasedanja TPO 13 A (števcu), ki je bilo v Londonu, se je udeležilo 37 delegatov iz 13 držav. Po potrditvi zapisnika lanskega zasedanja v Pragi je podal predsednik M. Whitehead (Vel. Britanija) poročilo o delu med obema zasedanji. V tem času je redakcijski odbor pripravil predlog za števec razreda 0,5 in predlog za daljinsko merjenje energije. Razen tega sta se sestali tudi delovna skupina za simbole in delovna skupina za statistične metode preskušanja števcu. Poročilo o delu prve skupine je podal kot sekretar skupine F. Mlakar (Jugoslavija), za drugo skupino pa sekretar J. Bekink (Nizozemska).

Nato je sledila razprava o dokumentu 13 A (Secretariat) 218, ki združuje števec vseh razredov in ki je v bistvu združenje dosedanjih publikacij 43, 170 in publikacije za števec razreda 0,5, ki je v tisku. Zato je bilo pričakovano, da se pri obravnavi ne bodo pojavile zahteve po spremembi tehničnih lastnosti. Vendar se je kmalu pokazalo, da zasluži celoten predlog normalno razpravo v vseh tehničnih podrobnostih in ne samo redakcijsko delo s stališča združevanja treh publikacij. Tako so bile predložene definicije nekaterih važnih pojmov, kot so temeljni tok, tipski preskus, prevzemni preskus, zelo nepopolne. Sklenjeno je bilo, da med zasedanjem M. Pannier (Francija) in podpisani pripravita nove definicije, ki so bile nato sprejete v novo besedilo.

Naslednje vprašanje se je nanašalo na določanje pogreškov in spremembe kazanja pri različnih vplivnih veličinah ter na to, kolikšen bi smel biti dodatni pogrešek števca zaradi hkratnega delovanja več vplivnih veličin. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, naj to vprašanje na temelju francoskega predloga preštudira posebna delovna skupina, katerega sekretariat naj prevzame Francija. Nadaljna razprava o vplivnih veličinah se je nanašala predvsem na števec r. 0,5, kjer imajo vsi v pogledu kriterijev za preskušanje — kot se zdi — razmeroma malo izkušenj. Zato je skoraj pri vseh predlogih za poostreženje kriterijev po razpravi ostalo prvotno besedilo iz predloga. Pomemben je bil tudi nemški predlog o vplivu višjih harmonskih, ki bi ga pri tipskem preizkusu ugotavljali tako s spreminjanjem velikosti kot faze posameznih harmonskih. Vendar je bilo sklenjeno, naj se to vključi kot dodatek.

Dalje je nemški komite predložil uvedbo preskusa vpliva vgrajenega pribora, kot npr. sinhronskega motorčka pri kazalnikih maksimuma, relega pri dvotarifnih števcih ipd. Ker pa je bilo ugotovljeno, da je še premalo konkretnih rezultatov preskusov, se priporoča nacionalnim komitejem študij tega vprašanja, v sedanjih situaciji pa se naj te zahteve obdelajo v dodatku priporočila.

Pomemben je bil tudi predlog nemškega komiteja za

uvedbo preskusa stabilnosti števcu. Vendar je tudi o tem prevladalo mišljenje, da imamo premalo izkušenj, da bi mogli v dokument vključiti konkretne vrednosti. Zato je bilo sklenjeno, da se to vprašanje obravnava ločeno in da bi bilo treba v ta namen pripraviti poseben dokument.

V nadaljni razpravi o temeljnih tokih, referenčnih napetostih in porabi posameznih tokokrogov v števcih so bile sprejete manjše korekcije, glede varnosti pa je bilo sklenjeno, da se besedilo kljub predlogu nemškega komiteja za poostreženje preskusa z udarnimi vali ne spremeni. Dalje je bilo sprejeto, da se razred 2 na števcih ne označuje, prav tako se ne označuje referenčna temperatura 20° C.

Ker obstoječi predlog ne vključuje označevanja spomk, je švedski delegat predlagal proučiti tudi to vprašanje. Sklenjeno je bilo, da se to odloži za pozneje.

Po končani razpravi je bilo sklenjeno, da sekretariat pripravi na temelju sklepov nov predlog za razpravo na naslednjem zasedanju.

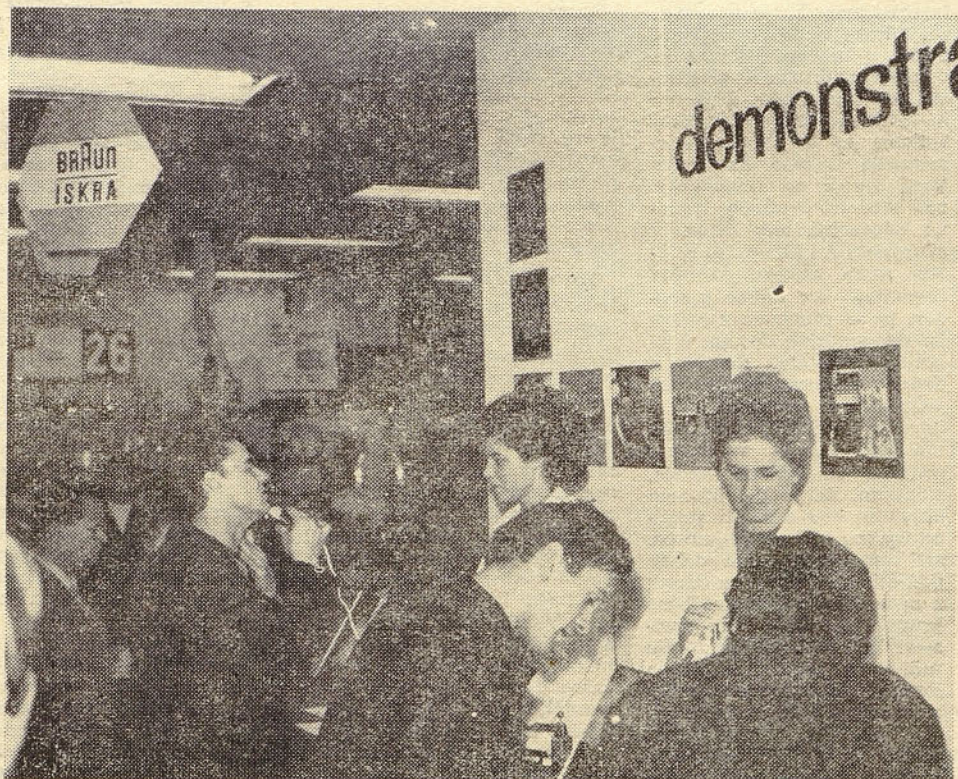
Drugi dokument za razpravo je bil predlog za simbole električnih števcu. Ker pa se je razprava o prvem dokumentu zelo zavlekla, je ostalo za obravnavo tega dokumenta le 2 uri. Zato je bila možna le načelna obravnava o najvažnejših točkah. Ker je bil originalni dokument izdelan v francoščini, so se vrinile v angleško besedilo tako redakcijske kot smiselne napake, ki jih je treba popraviti v naslednjem dokumentu. V zvezi s tem je bilo sklenjeno, da se mora vključiti v delovno skupino predstavnik britanskega nacionalnega komiteja, da bi bilo mogoče hkrati obdelati obojejezično besedilo.

Glede ostalih vprašanj pa je bilo sprejeto, da se namesto črkovnih simbolov »ap« in »ind« uvedeta grafična simbola za vrtljaj (v ali rev oz. tr) je treba urgirati odgovor sekretariata TO 25. Nerazčiščeno pa je ostalo vprašanje označevanja različnih konstant. Naposled je bilo sklenjeno, naj se delovna skupina sestane še enkrat in upovštevajoč pripombe nacionalnih komitejev pripravi nov predlog. Ker bi ta predlog moral biti razposlan januarja 1969, se mora delovna skupina sestati najkasneje decembra tega l.

Delovna skupina za statistične metode preskušanja se je sestala junija 1968 v Arnhemu in pripravila za razpravo samo nekaj načelnih vprašanj, o katerih je želela slišati mišljenje celotnega pododbora.

Naslednje zasedanje pododbora bo prihodnje leto.

Franc MLAKAR, dipl. inž.

Posnetek z nedavno demonstracije, oz. poskusnega britja, ki ga je Propagandna služba Iskra organizirala v Supermarketu na Ajdovščini v Ljubljani. Akcija je vzbudila veliko zanimanje.

Ocene o prisilnih upravah vsiljujejo določena vprašanja

Pismo glavnemu uredniku »Iskre« — Pavlu Gantarju iz tovarne »Avtomatika«

V glasilu ISKRA se je večkrat pisalo o »prisilnih upravah«, ki so bile uvedene v posameznih organizacijah ISKRE in o rezultatih, ki so jih te prisilne uprave dosegle.

Sodeč po pisanju so v glavnem vse »prisilne uprave« opravile svoje delo z odliko in sanirale poslovanje organi. Tudi take ocene pa vsiljujejo tudi določena vprašanja:

— Ali niso samoupravni organi ovira za uspešno gospodarjenje in vodenje organizacij, če ne morejo sami sanirati oz. že preprečiti negativnega rezultata in da se to lahko doseže samo s prisilno upravo?

— Druga možnost pa je, da se strokovne službe Združenega podjetja in odgovorni prisilni upravitelj bolj odgovorno angažirajo pri reševanju problematike, kot se v primeru pristojnosti samoupravnih organov?

Skratka pisanje in ocene »prisilnih uprav« ne gredo v prilog uspešnosti samoupravljanja.

Po teh vprašanjih v našem glasilu ni bilo ocen niti mnenj in stališč družbeno političnih organizacij Združenega podjetja, kot so: sindikat, ZK, mladina in tudi ne samoupravnih organov Združenega podjetja.

Zaradi tega Vas kot glavnega urednika naprošamo, da se to vprašanje sproži v našem glasilu, pričakujemo pa tudi Vaše mnenje.

STEMBERGER Ivo
SEBENIK Janez
KUKOVEC Ivanka

ODGOVOR:

Pismo, ki so ga naslovili člani delovne skupnosti ISKRE — Tovarne za elektroniko in avtomatiko, Ljubljana Pržan na mene kot glavnega urednika glasila »Iskre«, glede prisilnih uprav, je zelo zanimivo in sem misljal, da o tem da svoja stališča tudi drugi, zlasti družbeno-politične organizacije, katere so za ta stališča tudi naprošame.

Osebnost bi glede »prisilnih uprav« navedel nekaj svojih misli:

Prvenstveno je treba poudariti, da temeljni zakon o podjetjih razlikuje ukrep prisilne uprave nad podjetjem in ukrepčasne uprave nad organizacijo v sestavi združenega podjetja; slednjega je tudi že v združenem podjetju ISKRA odredil delavski svet ZP zoper določene organizacije. Sami razlogi odreditve prisilne uprave odnosno časne uprave so posledice v obeh primerih enake. V obeh primerih se namreč razrešijo organi upravljanja ter prevzame vodstvo bodisi podjetja ali

organizacije v ZP prisilni upravitelj ali odbor za prisilno upravo odnosno odbor začasno upravo.

Glede samega instituta prisilne uprave kot tudi časne uprave je bilo zadnje čase že precej izrečenega in napisanega ter se prav tako postavlja vprašanje, kot ga postavljajo člani delovne skupnosti tovarne v Pržanu, ali ne gre v tem primeru za negacijo samoupravljanja. Osebnost sem misljal, da je treba v danem primeru prvenstveno izhajati iz družbene lastnine proizvodnih sredstev, katera je temelj naše družbeno-ekonomske ureditve. Že v uvodnem delu temeljnih načel Ustave SFRJ je jasno napisano, da nihče nima lastninske pravice na družbenih produk-

cijskih sredstvih. S produkcijskimi sredstvi v družbeni lastnini gospodarijo neposredno delovni ljudje, ki z njimi delajo v lastnem interesu in v interesu družbene skupnosti, odgovorni drug drugemu in družbeni skupnosti. Torej vidimo, da je Ustava jasno postavila stališče, da so delovni ljudje za upravljanje nad sredstvi družbene lastnine odgovorni tudi družbeni skupnosti. Z družbenimi sredstvi mora delovni kolektiv upravljati kot dober gospodar, to se pravi, da z obstoječimi sredstvi dosega čimboljše rezultate. Če se v danem primeru v nekem podjetju pojavi nevarnost oškodovanja družbenega premoženja ali pa je v danem primeru že nastala škoda, smatram, da je kot izjemen ukrep možno odrediti prisilno upravo nad podjetjem oz. časno upravo nad delom podjetja. Ta ukrep se odredi z namenom zaščite družbene lastnine proizvodnih sredstev. Iz tega stališča izhajajo tudi zakonodajalec, ki odreja institut prisilne uprave. Razumljivo je, da morajo biti za odreditev teh ukrepov podani dokazi ali obstoj utemeljene bojzani, da organi upravljanja, posebno pa še direktor, niso bili sposobni

oz. niso sposobni situacije sanirati.

Nekolika drugačni so razlogi za odreditev časne uprave nad organizacijo v sestavi združenega podjetja. Tukaj pravi določba v Temeljnem zakonu o podjetjih, da lahko odredi delavski svet združenega podjetja v organizaciji časno upravo, če organizacija v sestavi združenega podjetja ne izvršuje proizvodnih oz. drugih po naravi podjetja določenih gospodarskih nalog ali ne poravnava svojih s pogodbo, statutom ali zakonom določenih obveznosti. Razlogi so sicer nekoliko drugačni, kot pri odreditvi prisilne uprave nad podjetjem, kjer se lahko odredi ta ukrep predvsem iz razloga, če bi utegnili priti zaradi storjenih velikih nepravilnosti podjetje v finančne težave, ki pripeljejo v stečaj, ali če je z njegovim poslovanjem povzročena družbeni skupnosti občutna škoda, kot tudi v drugih primerih, ki so določeni z zveznim zakonom. Kljub nekoliko drugačnim razlogom v primeru odreditve časne uprave v organizaciji v sestavi ZP, je tudi tukaj možnost nastanka materialne škode v sami organizaciji v sestavi združenega podjetja in s tem v celotnem podjetju.

Združeno podjetje lahko uspešno posluje le, če vse organizacije v njegovem sestavu izvajajo naloge, ki so jim dane po načrtu podjetja. V vsakem primeru kršitev teh principov postavlja v zadnji konsenzu materialno škodo ne samo v organizaciji ampak ima tudi posledice za celotno poslovanje združenega podjetja. Zlasti je to treba poudariti zato, ker temeljni zakon o podjetjih uzakonja solidarno in subsidiarno odgovornost združenega podjetja in njegovih organizacij.

To bi bila torej izhodiščna teoretična stališča za obstoj instituta prisilne uprave, za katerega smatram, da ga sicer v izjemnih primerih tudi v sistemu samoupravljanja lahko uporabimo. Smatram, da v tem primeru ne gre za neko negacijo samoupravljanja, ampak gre le za časno suspendiranje članov organov upravljanja in članov delovne skupnosti v enoti, zoper katero je uveden ta ukrep. To traja lahko najdalj eno leto. V tem času se poskuša situacija sanirati s posameznikom odnosno odborom časne uprave, ker je podana utemeljena bojazen, da kolegijski organi upravljanja z direktorjem na čelu niso sposobni to urediti. Poudarjam pa, da je to lahko le izjemen ukrep in da ga je možno

uporabiti le v primerih, kot to določajo zakoniti predpisi. Za tak ukrep včasih obstajajo tudi pred očmi organov, ki to odreja, določeni praktični razlogi, ker se smatra, da se bodo stvari, ki zahtevajo hitre in nujne rešitve, reševale po hitrem postopku, kar naj bi privedlo do sanacije nad tistim gospodarskim subjektom, nad katerim je uvedena časna uprava. Pripominjam pa, da mora tudi prisilni oz. časni upravitelj odnosno odbor v teku svoje dobe voditi podjetje odnosno enoto, v kateri je uvedena prisilna ali časna uprava, v sodelovanju z družbeno-političnimi organizacijami, ki morajo biti prav v tem obdobju še posebno aktivne in pomagajo skupaj z organi prisilne uprave situacijo reševati.

Res pa je, da se včasih ta ukrep tudi zlorabi, zlasti z namenom lažjega reševanja kadrovskega problema, kar pa ni niti zakonita osnova za uvedbo prisilne odnosno časne uprave, četudi se potem obdobju prisilne odnosno časne uprave rešujejo kadrovske problemi.

V Združenem podjetju ISKRA smo dejansko imeli že nad nekaterimi organizacijami časno upravo in moramo priznati, da so v nekaterih primerih dale pozitivne rezultate. V vseh primerih je bila časna uprava uvedena

iz zakonitih razlogov; tudi po obdobju enega leta se je ponovno prepustilo upravljanje v teh organizacijah novoizvoljenim organom upravljanja. Često pa odgovornosti za slabo gospodarjenje v tistih podjetjih odnosno organizacijah, kjer se ta ukrep uvaja, ni prvenstveno iskati na kolegijskih organih upravljanja, to je delavskemu svetu in upravnem odboru, ampak predvsem na direktorju in odgovornem vodstvu. Pri vsem tem pa organi upravljanja niso bili sposobni odgovornost teh oseb zaostriiti, ampak so skupaj z njimi dopustili, da je prišlo podjetje odnosno organizacija v težave.

Osebnost smatram, da možnost uporabe tega ukrepa tudi v okviru našega samoupravnega sistema — tako nad podjetjem, kot nad delom podjetja — bi moralo še vedno obstajati. Samoupravne pravice delovne skupnosti so za to obdobje suspendirane. V tem času je treba situacijo sanirati ali pa predlagati prenehanje subjekta, nad katerim je uvedena prisilna uprava. Poudarjam pa, da je ta ukrep treba izrekat v skladu z zakonitimi predpisi in to kot izjemen ukrep v primeru, ko se utemeljeno dvomi, da bi bili organi upravljanja sposobni situacijo urediti.

Pavle Gantar

Vprašanja in odgovori

Kako bo avtomatizacija učinkovala na kariere pisarniških delavcev

V pisarni bodočnosti bo predstavljalo pomanjkanje zdrave temeljne izobrazbe večji problem kot pomanjkanje specializirane izobrazbe.

STRAH PRED STROJI

Znano je, da trzišče akcij reagira tako na dobre kot na slabe vesti: pa tudi da »se ne znajde«, če zavladata negotovost. Današnji pisarniški delavci ocenjujejo svojo bodočnost verjetno kot »negotovo«, kar ima določene posledice že sedaj.

Dan na dan slišimo in vidimo, kako se uvajajo novi avtomatizirani stroji v raznih področjih dejavnosti. Posebno pozornost vzbujajo kompjuterji, katerih ustvarjalne možnosti so skoraj neomejene: od načrtovanja proizvodnje do »komponiranja« popularnih popevk. Povprečen človek se ne more iznebiti občutka, da je že na pragu doba, ko bomo dobili vse s preprostimi pritiskom na gumb...

Z drugimi besedami: vdor avtomatizacije v pisarne je neizbežen. Direktor informativnega oddelka Vestinghouse Electric Corp. iz Pittsburgha je prerokoval, da bodo elektronske naprave že v letu 1970 tako razprostranjene, da bodo tudi najneznatnejše pi-

sarne v stanju opravljati svoje operacije na elektronski način.

To trditev lahko argumentiramo z vrsto činiteljev:

1. Stroški v zvezi z obdelavo podatkov so postali pomemben element stroškov v splošnih operacijah dotičnih družbenih dejavnosti.

2. Vzporedno z rastjo določene proizvodne organizacije nastaja potreba, da se konso. lidira priliv informacij in podatkov, oziroma z drugimi besedami — da se te funkcije v obratu združijo v en sam učinkovitejši splošni sistem. V ta namen so potrebni mehanizirani sistemi za obdelavo podatkov.

3. Dandanes stremimo za tem, da se ciklus služb čimbolj poenostavi in da se omogoči hitrejša dostava blaga potrošniku. Eden od načinov za dosega tega cilja je tudi zmanjšanje časa, ki je potreben za obdelavo podatkov.

4. Pri obdelavi podatkov je potrebna večja točnost. Kompjuterji lahko preprečijo napake pri tej obdelavi, (Dalje na 8. strani)

Izvilleki iz sklepow samoupravnihi organov

ZDRUŽENO PODJETJE

SKLEPI 6. SEJE UO ZP
(30. 10. 1968)

• UO ZP sprejema na znanje poročilo komisije, ki je proučevala poslovanje tovarne Avtomatika Pržan v obdobju od 1. 1. do 31. 8. 1968 na podlagi sklepa 3. zasedanja DS ZP dne 18. 9. 1968. Upravni odbor ugotavlja, da kažejo rezultati zadnjih mesecev poslovanja ugoden uspeh in bo predvidoma izguba tovarne, ustvarjena v prvih 9 mesecih do konca t. l. pokrita, pri čemer pa se UO ne strinja z ugotovitvijo komisije, da bo dosežen ostanek dohodka v znesku, kot je naveden v poročilu.

UO ZP zadoljuje imenovanje komisije, da predloži DS ZP k temu poročilu analizo vzrokov za nizko proizvodnjo in negativni finančni rezultat v prvem kvartalu t. l.

• Glede na širšo problematiko Tovarne za elektroniško in avtomatiko Ljubljana — Pržan, ki je bila obravnavana na seji UO ZP in jo deloma nakazujejo tudi sklepi 18. seje upravnega odbora tovarne Avtomatika z dne 29. 10. 1968, zadoljuje UO ZP spodaj imenovane, da v navedenih rokih najdejo najustreznejšo rešitev zadev kot sledi:

a) Kompenzacija med Prodajno-servisno organizacijo, Nabavno organizacijo in tovarno Avtomatika Pržan v zvezi s posli BRAUN. Zadevo obdelajo: za Prodajno-servisno organizacijo — tov. Medič, za Nabavno organizacijo — tov. Sire in za tovarno Avtomatika Pržan — računovodja, do konca meseca novembra 1968.

b) Problematika proizvodnje elektrolitskih kondenzatorjev in status strokovnjakov. Zadevo obdela vodstvo tovarne Avtomatika Pržan do konca meseca novembra 1968.

c) Plačilo zapadlih obveznosti Avtomatiki Pržan iz naslova kooperacij med tovarnam v okviru ZP. — Zadevo urede vodstva prizadetih tovarn v teku meseca novembra 1968.

Glede obveznosti tovarne »Sprejemniki« Sežana do tovarne Avtomatika Pržan je UO ZP mnenja, da se zadeva uredi potem, ko bo znano stališče Republiškega rezervnega sklada t. j. do konca meseca novembra t. l. Generalni direktor se zadolži, da ukrene vse potrebno pri Republiškem rezervnem skladu, da bo predmet Sežana zanesljivo rešen v predvidenem roku.

č) Nerešena problematika AG 5 se obravnava v okviru

sanacijskega načrta predloženega Republiškem rezervnemu skladu s strani tovarne Avtomatika Pržan. Generalni direktor se zadolži, da pokrene vse potrebno pri Republiškem rezervnem skladu, da bo predmet Pržan zanesljivo rešen v predvidenem roku.

d) Glede programske usmeritve tovarne Avtomatika Pržan smatra UO ZP, da mora v prvi vrsti tovarna sama najti ustrezen program, pri čemer pa naj se posluži sodelovanja in strokovne pomoči ustreznih služb pri Upravi ZP. — Vodstvo Avtomatike se zadolži, da do 30. 6. 1969 obdela programsko usmeritev tovarne.

e) Uprava tovarne Avtomatika Pržan se zadolži, da na eni izmed prihodnjih sej UO ZP predloži interni sanacijski načrt tovarne.

f) Strokovne službe ZP se zadolžijo, da izdelajo analizo prekrivanja v proizvodnem programu med RIZ in tovarno Avtomatika Pržan in predlog za rešitev te sporne zadeve do konca meseca novembra. Celotno gradivo je treba predložiti UO ZP v začetku decembra t. l. v obravnavo.

• V zvezi s poročilom o izvajanju integracije med ZP ISKRA in organizacijo RIZ Zagreb od 1. 7. 1968 je UO ZP sprejel predloge in ukrepe, ki so navedeni v VII. točki poročila in jih posreduje v odobritev DS ZP kot sledi:

1. Iz navedenega poročila se ugotavlja kot nujnost reševanje proizvodnega programa zlasti na področju dejavnosti RIZ in Avtomatike ter RIZ in TEN. Z ozirom na to se generalni direktor ZP ISKRA zadolži, da predloži v teku 3 mesecev konkretno programsko usmeritev v RIZ oziroma v tovarni Avtomatika Pržan in TEN Ljubljana.

2. Ugotavlja se, da se od strani Iskrinih tovarn, kot so Tovarna elementov in tovarna »Avtomatika« Pržan ne dobavljajo ustrezni deli tovarni RIZ glasom pogodb in naročilnic ter dogovorov, zaradi česar se direktorji prizadetih tovarn osebno zadolžijo, da izvedejo vse potrebne ukrepe, da se te dobave izvršijo v redu. Kontrolo nad ukrepi naj opravi programsko-tehnično področje ZP ter naj zoper odgovorne osebe ustrezno ukrepa v primeru opustitve dolžnega nadzorstva nad izpolnjevanjem pogodbenih obveznosti do RIZ.

3. Ugotavlja se, da na področju prodajne in servisne politike na jugoslovanskem tržišču še ni prišlo do skupnih nastopov. Generalnemu direktorju in direktorju PSO ter RIZ se naroča, da se ta zadeva uredi najkasneje do 1. 1. 1969, pri čemer naj se upošteva že

eventualno delovanje tržnih funkcij v ZP. Posebej se generalnemu direktorju naroča, da se v okviru podjetja takoj izvrši organizacija ustreznega biroja telekomunikacij zaradi zadevnega skupnega nastopanja na jugoslovanskem in zunanjih tržiščih.

4. Ugotavlja se tudi, da je odprta še določena vrsta problemov na področju konkretnega izvajanja integracije, kot je možnost vključevanja slovenskih in hrvaških bančnih organizacij v financiranje ZP ISKRA, udeležba RIZ v elektronski center ZP, pri čemer se opozarja vodstvo ZP na reševanje teh problemov v smeri tega, da je RIZ s 1. 7. 1968 prav tako ena izmed organizacij v sestavi ZP z vsemi pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz notranjih in zunanjih obstoječih predpisov ter vključitve v združeno podjetje ISKRA, pri čemer pa je treba upoštevati, da RIZ ne moremo v smislu izjav ob priliki pripojitve obremenjevati za kakršnekoli izgube.

Dodatno je UO ZP sprejel še naslednji sklep, ki ga predlaga DS ZP v potrditev v naslednji obliki:

»DS ZP naroča organizacijam v sestavi ZP, katerih proizvodni program se prekriva, da zagotovijo zaposlitev le obstoječega volumna proizvodnih kapacitet, medtem ko vsako povečevanje kapacitet lahko izvršijo šele po obojestranskem sporazumu prizadetih organizacij v soglasju z vodstvom ZP.«

AVTOMATIKA

SKLEPI 17. (izredne) seje UO (21. 10. 1968)

• Upravni odbor je vzel na znanje poročilo razpisne komisije za vodilna delovna mesta tovarne (predsednik tov. Jože Novak) in sicer za: — vodjo splošnega sektorja — vodjo tehničnega sektorja — vodjo finančno računovodskega sektorja — organizatorja

Na razpis v dnevnem časopisu DELO, se je prijaviło več kandidatov.

• Upravni odbor je na osnovi predloga razpisne komisije ter na osnovi pogojev, ki jih posamezni kandidati izpolnjujejo, za sprejem v redno delovno razmerje z našo tovarno (preizkusna doba je obvezna za vse), petrdil naslednje kandidate:

— za vodjo splošnega sektorja se imenuje tov. Karel DIMEC, rojen 8. 8. 1937 v Celju, stanujoč v Ljubljani. Šolska izobrazba: višja upravna šola končana leta 1962, ima 6 let prakse kot vodja za splošne zadeve in kot upravno pravni referent.

— za vodjo tehničnega sektorja je bila sprejeta samo ena ponudba, vendar je UO iz razloga, ker tov. Kanelopoulos zahtevanih pogojev ne izpolnjuje v celoti, sprejel sklep, da se to delovno mesto ponovno razpiše. Omenjeni kandidat nima zahtevane prakse na vodilnem delovnem mestu ter ne obvlada aktivno tujega jezika, kar je v razpisu pogoj.

— za vodjo finančno računovodskega sektorja se imenuje tov. Vidan Marin, stanujoč v Ljubljani. Šolska izobrazba: srednja ekonomska šola in 18 let delovne dobe v finančno računovodski službi, od tega 10 let na vodilnem delovnem mestu šefa računovodstva.

— za organizatorja se imenuje tov. Alojz OBLAK, rojen 8. 8. 1928 v Novem mestu, sedaj stanujoč v Mariboru. Šolska izobrazba: diploma ekonomske fakultete iz leta 1956, ima 18 let prakse na različnih delovnih mestih, od tega 8 let na vodilnih.

Pogoj za nastop postavlja dodelitev družinskega stanovanja v Ljubljani, oz. priznanje dodatka za ločeno življenje v višini 400 N din mesečno.

• Upravni odbor v zvezi s posebnimi pogoji tov. Alojza OBLAKA zadoljuje upravo tovarne, da se o tem z njim dokončno pomeni pred nastopom službe pri nas ter ga seznanj, da lahko dobi pri nas vse samo v okviru obstoječih pravilnikov, razen OD, za kar ima tovariš direktor posebna pooblastila od delavskega sveta.

• Upravni odbor je informativno vzel na znanje po-

ročilo posebne komisije DS ZP Iskra (predsednik Edi Delopst dipl. oeccl), ki je bilo sestavljeno na osnovi pregleda poslovanja v naši tovarni, v času od 1. 1. do 31. 8. tekočega leta.

Na osnovi krajše razprave so bili sprejeti naslednji sklepi:

— Člani upravnega odbora morajo do naslednje seje poročilo temeljito preštudirati in se pripraviti za razpravo, ko bo poročilo ponovno obravnavano.

— Ponovna razprava o tem poročilu mora biti konkretna, zato mora uprava tovarne — kolegij, upravnemu odboru podati svoje predloge, kaj je treba podzveti za ureditev lastnih razmer v tovarni, čim uspešnejše nadaljne poslovanje, oz. čim boljši zaključek tekočega poslovnega leta. (Ukrepi morajo biti konkretni in napisani).

Vezano s tem, mora uprava tovarne pripraviti tudi predlog za zadolžitev samoupravnih organov podjetja (kot npr. ureditev sanacijskega kredita za AG-5, ki nam je že dalj časa obljubljen, nadalje likvidnost tovarn znotraj ZP — Sežana, RIZ) in dr., kar je mogoče rešiti le na nivoju Združenega podjetja Iskra in brez česar naše tovarne ne moremo sanirati.

• Upravni odbor na osnovi ostavke tov. Antona BERAVSA na delovno mesto in glede na sprejem novega sekretarja, zadoljuje tov. direktorja, da reši vprašanje premestitve tov. Beravsja na drugo delovno mesto ter UO na naslednji seji o tem poroča.

ZP ISKRA KRANJ

TOVARNA
ELEKTROMECHANIKA
KRANJ

razglašja

prosta delovna mesta za:

1. vodjo nabave
2. nabavnega referenta
3. modelnega mizarja — specialista

Pogoji:

pod 1.: ekonomska, elektro ali strojna fakulteta II. stopnje z najmanj 4-letno prakso;

pod 2.: ekonomska ali tehnična srednja šola z najmanj 4-letno prakso;

pod 3.: VK ali KV modelni mizar z nekajletno prakso.

Pismene prijave pošljite do vključno 15. novembra 1968 na naslov: ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ — kadrovski oddelek — Kranj, Savska loka 4.

Kako bo avtomatizacija učinkovala na kariere pisarniških delavcev

(Nadaljevanje s 6. strani) če so le originalni dokumenti pravilno prevedeni na jezik računalnika.

Prilaganje pisarniških metod avtomatiziranim strojem bo šlo vsekakor postopoma. V teku zadnjih desetih let so razne družbe porabile težke milijone, da bi prišle končno do spoznanja, da kompjuterji niso stroji, ustvarjeni za reševanje prav vsakega problema v poslovanju in da jih lahko uvedemo samo na podlagi pazljivih analiz in načrtovanja.

Mnogi uporabniki računalnikov so spoznali, da je elek-

tronski računalnik rafiniran, zelo zapleten stroj, ki daje koristne rezultate samo v nekaj človeških zmožnosti na področju planiranja in čim učinkovitejšega izkoriščanja njenega potenciala.

Kaj pomeni avtomatizacija za delavca? Po svoji naravi je dinamična in zagradel bo povzročila drastične spremembe pri mnogih posameznikih. Vplivala bo na povpraševanje po ustreznih pisarniških delavcih, na kvalifikacije, ki se bodo zahtevale od njih, na osebne prejemke, na nujnost specialnega izobraževanja in na dol-

žino delovnega tedna.

Ena od splošnih pripomb na račun avtomatizacije je dejstvo, da stroji zmanjšujejo vrednost delavca — posebej še na področju visoko strokovnega dela, ki ga sedaj opravljajo kompjuterji. Ta pripomba je bila v rabi skozi vrsto let, zlasti še pod vplivom množične proizvodnje, ki jo je v precejšnji meri avtomatizacija pospeševala. Vendar, veliko vprašanje je, če bo avtomatizacija resnično povečala tendenco podjarmljanja delavca stroju.

Vsekakor obstaja možnost, da bo nevarnost postavljanja

delavca v podrejeni položaj zaradi uvajanja avtomatiziranih strojev precej povečana. Ta predpostavka temelji na dejstvu, da bo potrebno manj delavcev za oskrbo stroja z gorivom, oziroma z materialom ali pa da bodo opravljali dolgočasno rutinsko delo. Posledica tega pa je lahko tudi ta, da bo mogoče več delavcev postaviti na bolj pomembna delovna mesta.

ČLOVEK NI UČINKOVITA EKONOMSKA ENOTA

Človek že po svoji naravi ni učinkovita ekonomska enota: stroj ga hitro prehití s svojo sposobnostjo, da opravi rutinska dela hitreje in bolje. Zaradi tega se zdi bolj logično, da se stroji uporabljajo za rutinska dela, medtem ko je treba človeka postaviti na takšno delo, kjer pride do izraza njegov večji potencial — njegova sposobnost, da misli in preudari.

Pisarniški delavec bodočnosti bo imel pomembnejši profesionalni položaj kot danes. Robert M. Smith ugotavlja naslednje:

Vodje pisarn in birojev bodo morali razširiti svoje izobrazbene horizonte in se naučiti voditi nove strokovne službe, t. j. znati jih vključiti v točne modele in korist njihovih podjetij. Vodje pisarn in njegovi sodelavci se bodo morali seznaniti s preučevanjem operacij v sistemu planiranja in avtomatizacije.

Pisarniški delavec bodočnosti bo stremel za tem, da napravi kariero tudi v tej vrsti dela: zato si bo moral pridobiti nove sposobnosti, ki jih zahteva avtomatizirana pisarna.

Približen kažipot glede bodoče strukture teh kadrov podaja študija omenjenega avtorja, ki ugotavlja:

1. Ženske osebe daje boljše rezultate dela, ker je potrpežljivejše in redoljubnejše kot moški (!).

2. Ženski personal ocenjuje, jo kot preveč podvržen čustveni plači značaja: ponavadi nimajo večje strokovne izobrazbe. Ne prevzemajo rade odgovornosti in se po malem obnašajo kot da je njihovo delo začasno.

3. Mnoga podjetja se obotavljajo dati ženskam vodilni ali kontrolni položaj. Zato pa opažamo v svetu vedno manjši odpor glede zaposlovanja ženskih delavcev starosti prek 35 let.

In še nekaj splošnih zaključkov na to temo:

1. Nekvalificirani delavci in delavci s pomanjkljivo splošno izobrazbo bodo težko dobili pisarniško službo.

2. Mnoge ženske bodo na pravile v pisarniških službah dobile kariero. Dosegle bodo visoke položaje, toda ne na kontrolnih položajih.

3. V bodočih pisarnah, v katerih bo uvedena avtomatizacija, bo manj ženskega personala.

ZAHVALA SODELAVCEM PSO

Zahvaljujem se vsem sodelavkam in sodelavcem v PSO za poklonjeno darilo, katerega sem prejel ob priložnosti moje upokojitve. Zagotavljam vam, da mi bo prelepo darilo trajni in drag spomin na vse sodelavce in naše dolgoletno sodelovanje. Se enkrat se vsem in vsakemu posebej iskreno zahvaljujem.

Anton Bajželj
PSO-merilna tehnika

ZAHVALA

Ob smrti moje ljubljene mame

JERICE ZIHERL

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam linije ploščatega releja v obratu ATN za izraženo sožalje, poklonjeni venec in denarno pomoč.

Fani Trilar

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega očeta

Valentina Urančiča

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem obrata »Merilne naprave« in nekdanjim sodelavkam obrata ATN za izraze sožalja, poklonjeni venec in denarno pomoč.

Hčerka Marija Založnik

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

ALOJZIJE MOČNIK

se iskreno zahvaljujema sodelavcem BAZ in PSO-Rez. deli Ljubljana, za izraze sožalja, darovana venca in spremstvo na njeni zadnji poti.

Slavko Močnik in Pavla
(por. Stiškovsky)

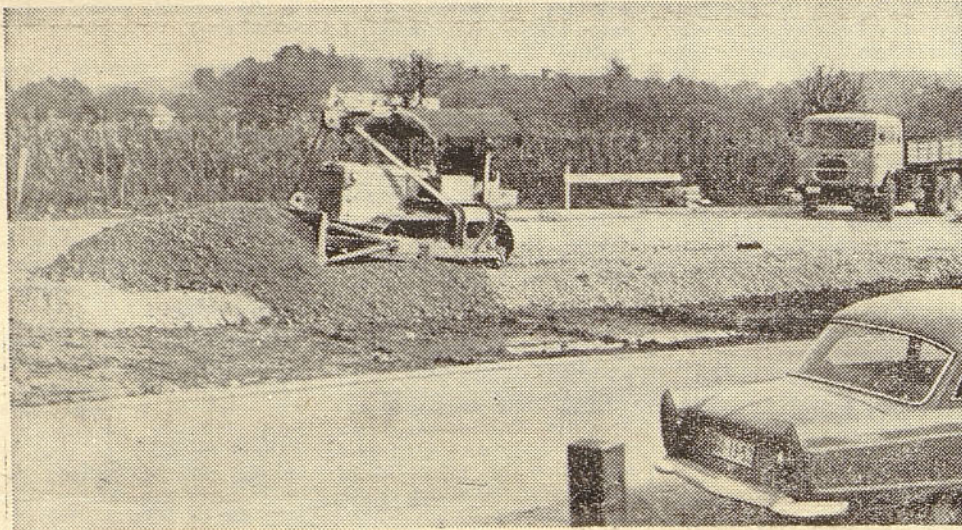
ZAHVALA

Ob prerani smrti najinega očeta

JANEZA VIDICA

se iskreno zahvaljujema vsem sodelavcem obrata ATN - obratom »Merilne naprave« za podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Hčerki Marta Tabar
in Milena Verner

Slika kaže gradnjo novega parkirnega prostora za potrebe novogoriške tovarne. Sedanji parkirni prostor je pretesen in ne ustreza svojemu namenu, o čemer smo že pisali v eni izmed zadnjih števil.

Sodelovanje med proizvodnjo in tržiščem

(Nadaljevanje s 5. strani) opravljajo svoje redne, navadne pole. Določen popolnoma nov proizvod kot je na primer radijski sprejemnik,

lahko hitro ustvari posebne nove navade. Isto lahko doseže tudi popolna sprememba procesa, kar lahko vidimo na primeru električnega

brivnika. Toda nagla sprememba lastnosti samega proizvoda — pa četudi smo jo dobro pojasnili s pomočjo propagande in navodil na embalaži, lahko povzroči nezadovoljstvo in negotovost.

Vsak izdelek ima svoje prirodno tržišče. Določen proizvod lahko ustreza ozkemu krogu strank, ki imajo možnost in tudi pripravljenost plačati visoko ceno. Drugi pa ima lahko določene lastnosti, zaradi katerih je privlačen za varčne porabnike. Če je proizvod popularen, med porabniki z nizkimi dohodki, si ni treba prizadevati, da bi mu pridali posamezne luksuzne karakteristike, ki bi mu zvišale ceno nad ustreznim povprečjem. In narobe: ne spamejno bi bilo določene mu luksuznemu izdelku prilepiti etiketo cenenosti.

Kratko rečeno: o plasmaju na tržišču odloča logična povezanost med oblikovanjem, ceno, kvaliteto in kvantiteto. Iz tega izhaja, da je potrebno neposredno sodelovanje in koordinacija med proizvajalcem in distributerjem, oziroma trgovcem, in prek njega najožje sodelovanje s potrošnikom.

Kadrovska komisija

ZP ISKRA

Tovarna električnih aparatov
Ljubljana, Savska c. 3

razglaš

naslednja prosta delovna mesta in vabi k sodelovanju

1. referenta za nagrajevanje
2. vodje galvanike

POGOJI:

Za delovno mesto pod 1. se zahteva višja strokovna izobrazba ekonomske smeri z nekajletno prakso, lahko pa je tudi začetnik.

Za delovno mesto pod 2. se zahteva dokončana tehnična srednja šola kemijske smeri. Zaželjena je 5-letna praksa na področju galvanike obdelave drobnih sestavnih delov v elektroindustriji ter obvezno znanje nemškega ali angleškega jezika (zaradi prakse v inozemstvu).

Za sklenitev delovnega razmerja je pogoj enomesečno poskusno delo.

Prijave lahko kandidati vložijo v kadrovskem oddelku tovarne v 15 dneh od dneva objave.

ISKRA — glasilo delovne kolektiva Iskra industrije za elektromehaniko teko komunikacije elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Tisk in kličelj: »CP Gorenjski tisk« Kranj